

Elintarvikeala – muutosjoustavaa verkostotaloutta

13.12.2022

Leena Hyrylä, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Esityksen sisältö

- TEM toimialapalvelu
- Elintarviketeollisuus numeroiden valossa
 - Toimialaraportit perustuvat Tilastokeskuksen toimialaluokitukseen (2008)
 - Pohjana yritysten antamat tiedot omat toimialastaan
- Taloudellista tilannetta
- Näkymiä
 - SWOT
 - Elintarviketeollisuuden pk-yritysbarometri syksy 2022
- Raportit, katsaukset ja infograafi löytyvät:

www.tem.fi/toimialapalvelu/elintarvikeala

TEM toimialapalvelu

- Toimialapalvelu on TEM:n johdolla toimiva asiantuntijaverkosto
- Toimialapalvelu kokoaa, analysoi ja välittää tietoa yritysten toimintaympäristöstä sekä toimialojen kehityksestä
- Toteuttaa julkaisutoimintaa ja viestintää sekä järjestää seminaareja
- Julkaisut ja uutiskirje ovat saatavissa Toimialapalvelun verkkosivuilta osoitteesta www.tem.fi/toimialapalvelu
- Toimialaraportit-julkaisusarjassa kootaan tietoaineistoja eri lähteistä toimialakohtaisiksi peruspaketeiksi. Lisäksi vuosittain julkaistaan ajankohtaiskatsauksia toimialojen näkymistä
- Lähteinä käytetään viimeisintä saatavilla olevaa tilastoaineistoa sekä toimialan yrittäjien, yritysten ja muiden alan keskeisten toimijoiden näkemyksiä
- Toimialoista mukana elintarvikealan lisäksi **luonnontuoteala, matkailu, uusiutuva energia, kaivosteollisuus sekä sosiaali- ja terveystyöpalvelut**

A blurred industrial food processing factory floor. Several workers in white uniforms and blue aprons are visible, working at a conveyor belt. The foreground shows a green conveyor belt and a blurred red object, possibly a piece of meat or a product, moving along the line. The background is filled with industrial machinery and overhead lighting.

**Yhteiskunnallisesti
merkittävä
elintarviketeollisuus**

Elintarviketeollisuuden (TOL 10-11) avainlukuja vuodelta 2021

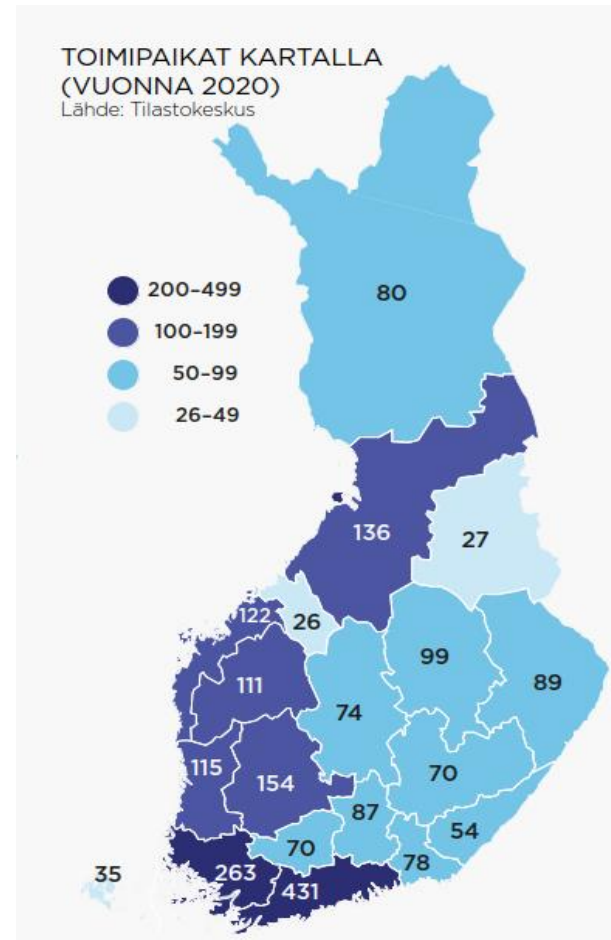

- Liikevaihto 11,9 mrd.€, kasvua 7,7 %
- Tuotannon jalostusarvo lähes 2,9 mrd.€, kasvua 2,7 %

- Vienti n. 1,8 mrd.€ + kansainvälinen liiketoiminta
 - Ruotsi, Kiina, Viro, Saksa ja Ranska
 - 1-9/2022 vienti 1,6 mrd.€
 - Muodostuu matalahkon jalostustason tuotteista. Maitotaloustuotteet korostuvat
- Tuonti n. 4,8 mrd.€
 - 1-9/2022 tuonti 4,1 mrd.€
- Suomen elintarviketurva maailman paras vuosina 2020 ja 2022 Global Food Security Index 2022 – vertailussa
 - Korkea omavaraisuusaste, n. 80 %, mutta ruokajärjestelmämme vahvasti riippuvainen kansainvälisistä tuotantopanoksista

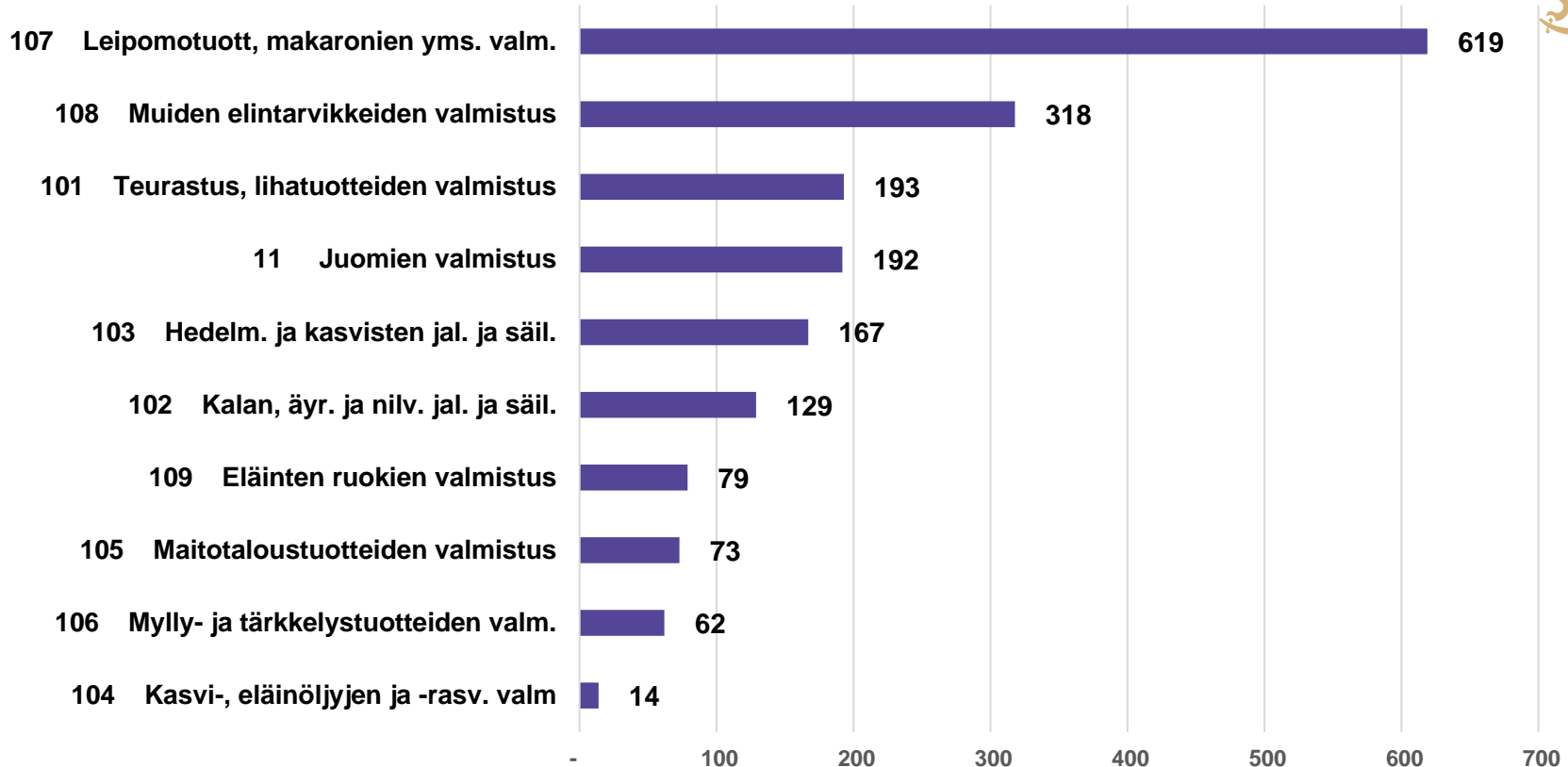
- Merkittävä ja vakaa investoija
 - Kiinteät investointisuunnitelmat 1 085 milj. € vuodelle 2022 (kasvua 61%) – EK:n investointitiedustelu
 - 676 milj.€ vuonna 2021 (kasvua 46,2 %)
 - 462 milj.€ vuonna 2020
 - Innovointiin ja tuotekehitykseen n. 60 milj.€ vuosittain

- Yrityksiä noin 1 850, toimipaikkoja yli 2100
 - Pienyritysvaltainen
 - 70 % työllistää alle 4 ja 80 % alle 10 henkilöä
 - Yli 250 henkilöä työllistäviä yrityksiä 23 kpl (1 %)
 - Aitoja makuja –tilastoissa lähes 2 900 yritystä
- Uusia yrityksiä perustettiin 259 ja toimintansa lopetti 193 yritystä
 - 1-6/2022 uusia 125 ja lopettaneita 102
 - Konkurssiin ajautui 21 yritystä vuonna 2021
 - 30 yritystä 1-10/2022
- Merkittävä työllistäjä eri puolella Suomea
 - Yli 34 000 henkilötyövuotta
 - Koko ruokaketju työllistää 340 000 henkilöä
 - Tehdasteollisuuden aloista suurin välillinen työllistävyys
- Elintarvikkeiden ja alkoholittomien juomien osuus kulutusmenoista keskimäärin 12,5 %
 - Asukasta kohden 2 697 €, kasvua 60 € vuoteen 2020 verrattuna
 - Nousevat kuluttajahinnat – vähentynyt ostovoima
 - Eriarvoistuminen
 - Suomalaiset säästävät elintarvikkeissa, muussa ruokailussa ja asumisessa

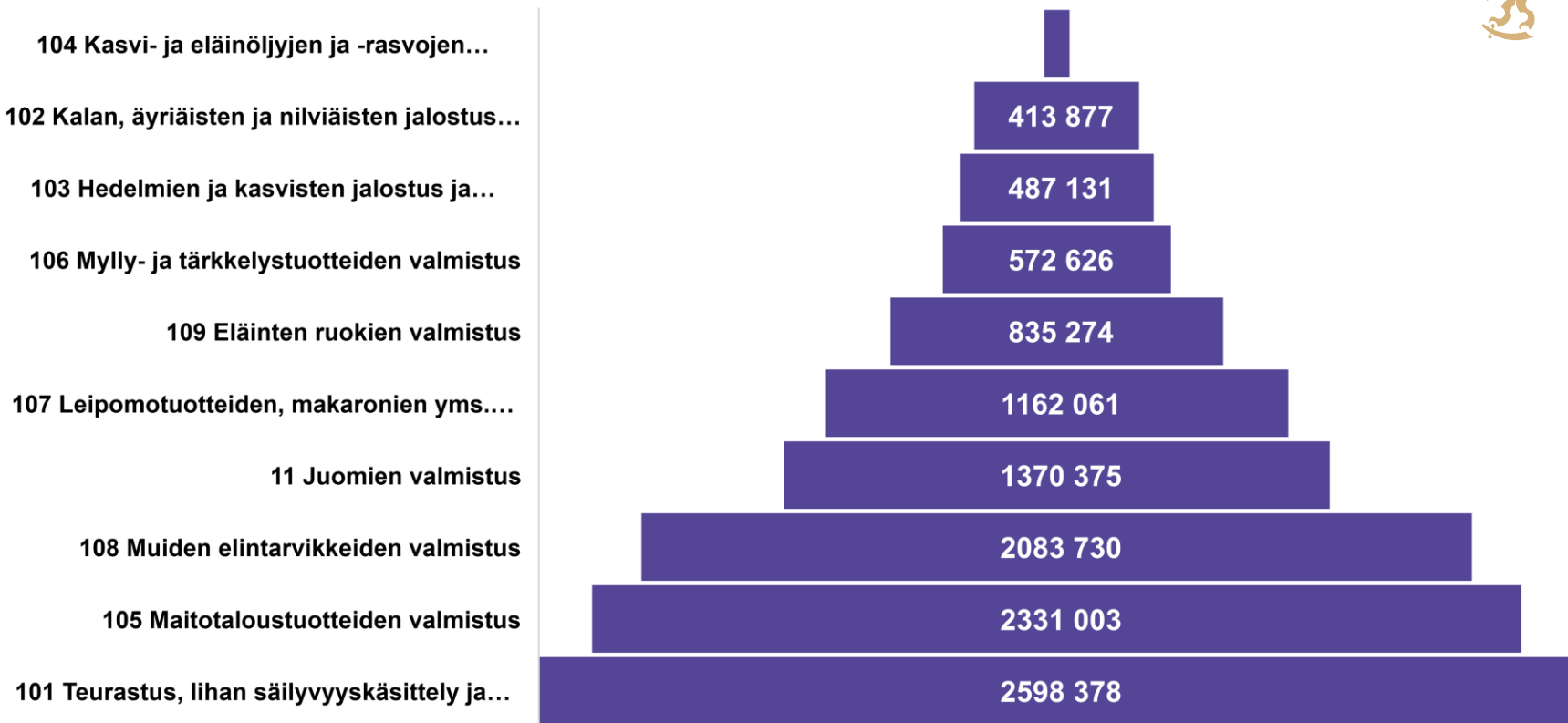
Monialainen ja –muotoinen elintarvikeyrityskehittäjä

Lähde: Tilastokeskus, oikeudelliset yksiköt

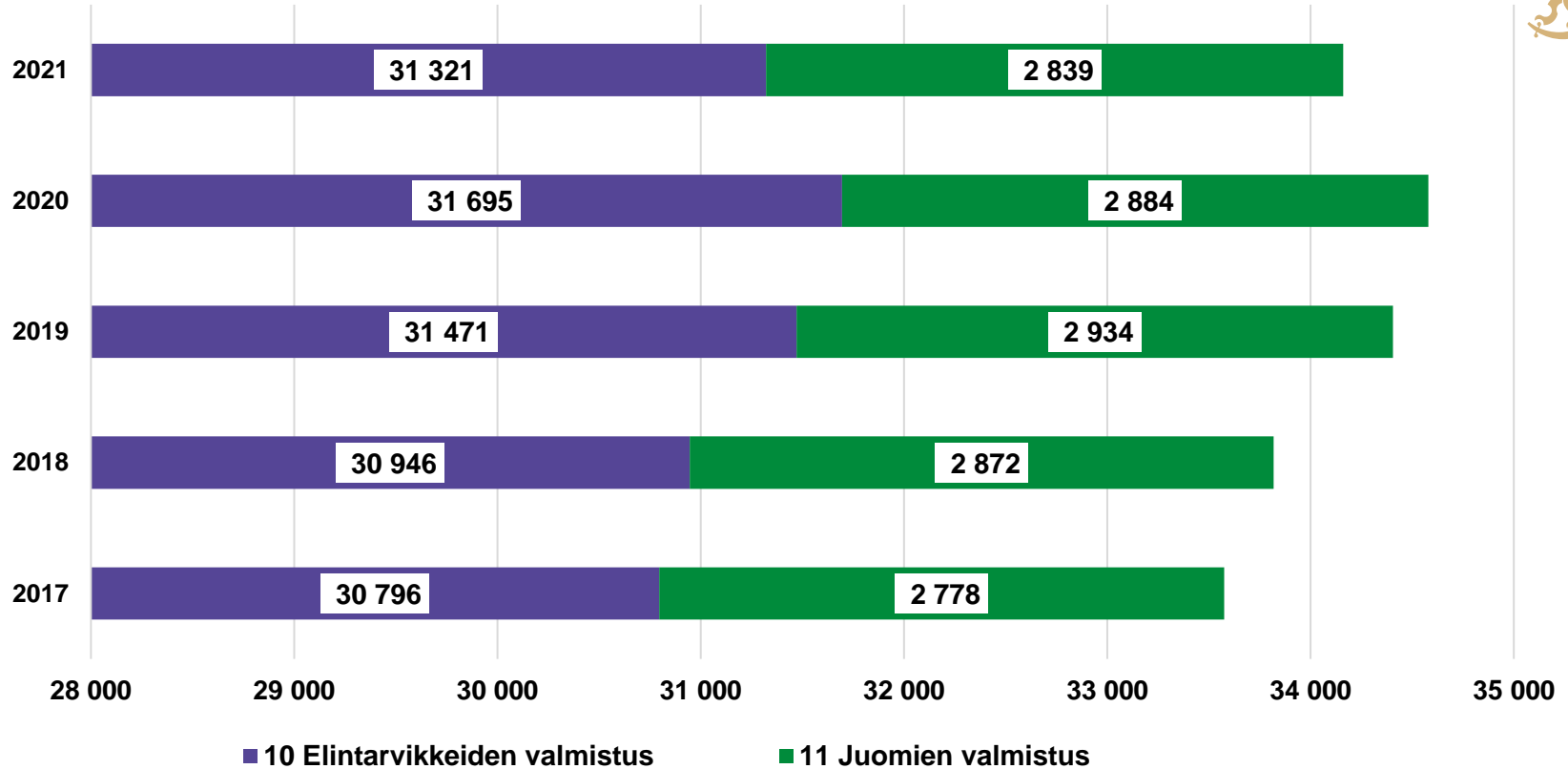

Elintarviketeollisuuden (TOL 10-11) liikevaihto yhteensä 11,9 mrd.€

Lähde: Tilastokeskus, vuosi 2021 ennakkotieto, 1 000 €

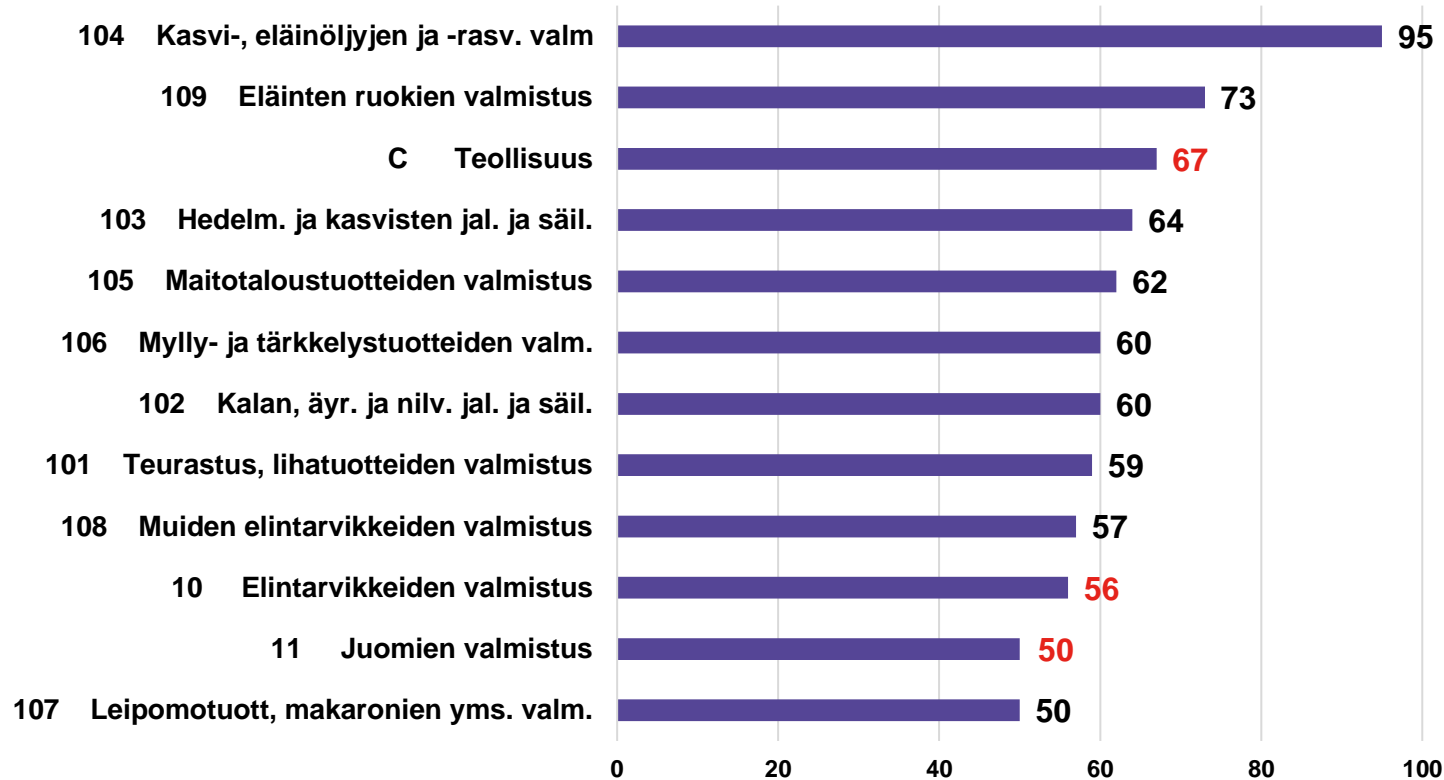

Merkittävä, vakaa työllistäjä – elintarvikkeiden ja juomien valmistuksen henkilömäärän (htv) kehitystä 2017 - 2021

Henkilöstötehokkuus, jalostusarvo/henkilö, 1 000 € vuonna 2021, mediaani

Lähde: Tilastokeskus, Toimialoittainen yritystietopalvelu

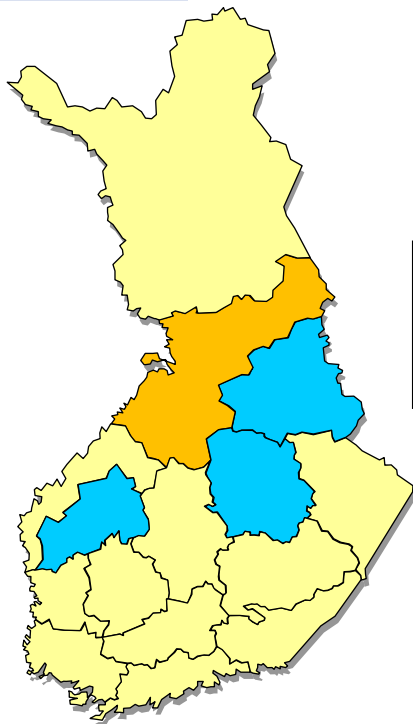

Arvio työmarkkinatilanteesta seuraavan puolen vuoden aikana

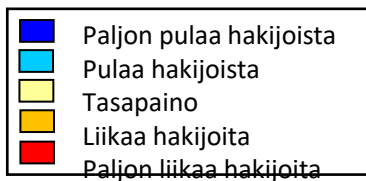
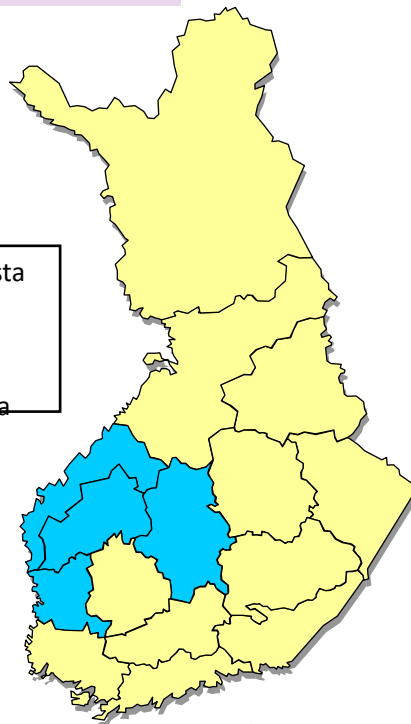

Elintarviketeollisuuden prosessityöntekijät

Syksy 2021

Syksy 2022

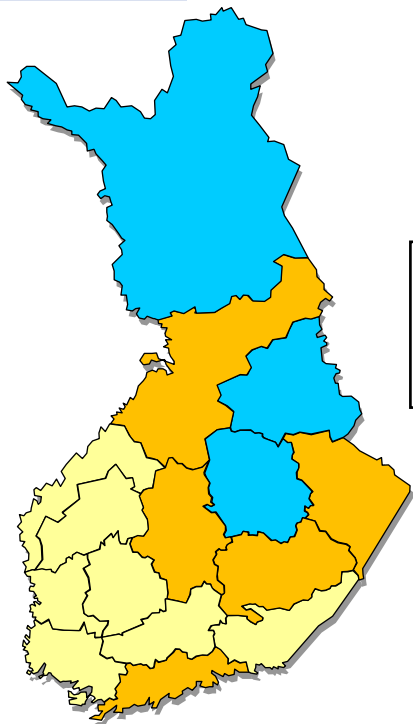
Lähde: Ammattibarometri

Arvio työmarkkinatilanteesta seuraavan puolen vuoden aikana

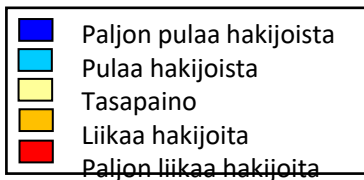
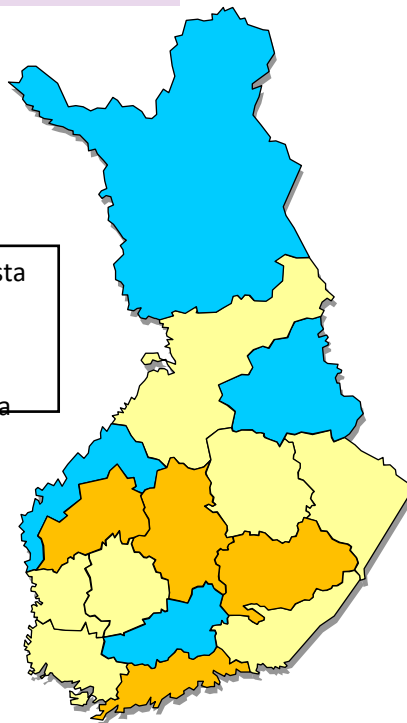

Leipurit ja kondiittorit

Syksy 2021

Syksy 2022

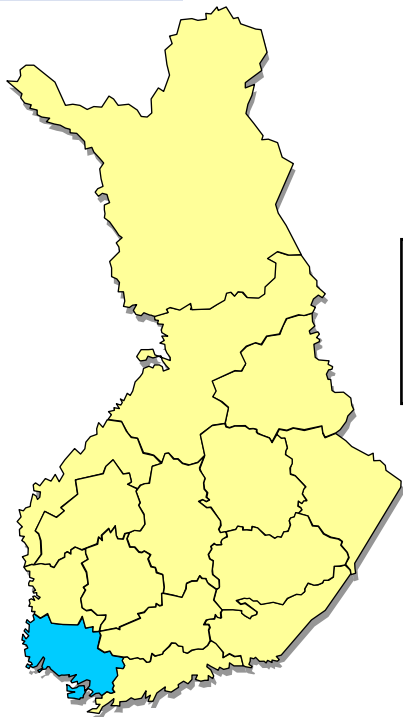
Lähde: Ammattibarometri

Arvio työmarkkinatilanteesta seuraavan puolen vuoden aikana

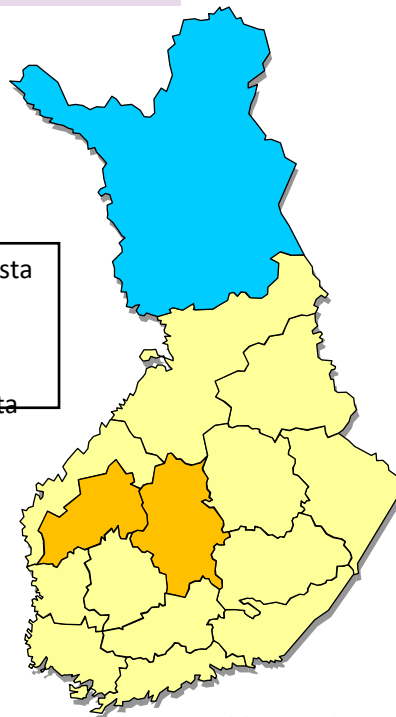
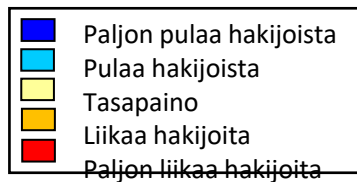

Lihanleikkaajat, kalankäsittelijät ym.

Syksy 2021

Syksy 2022

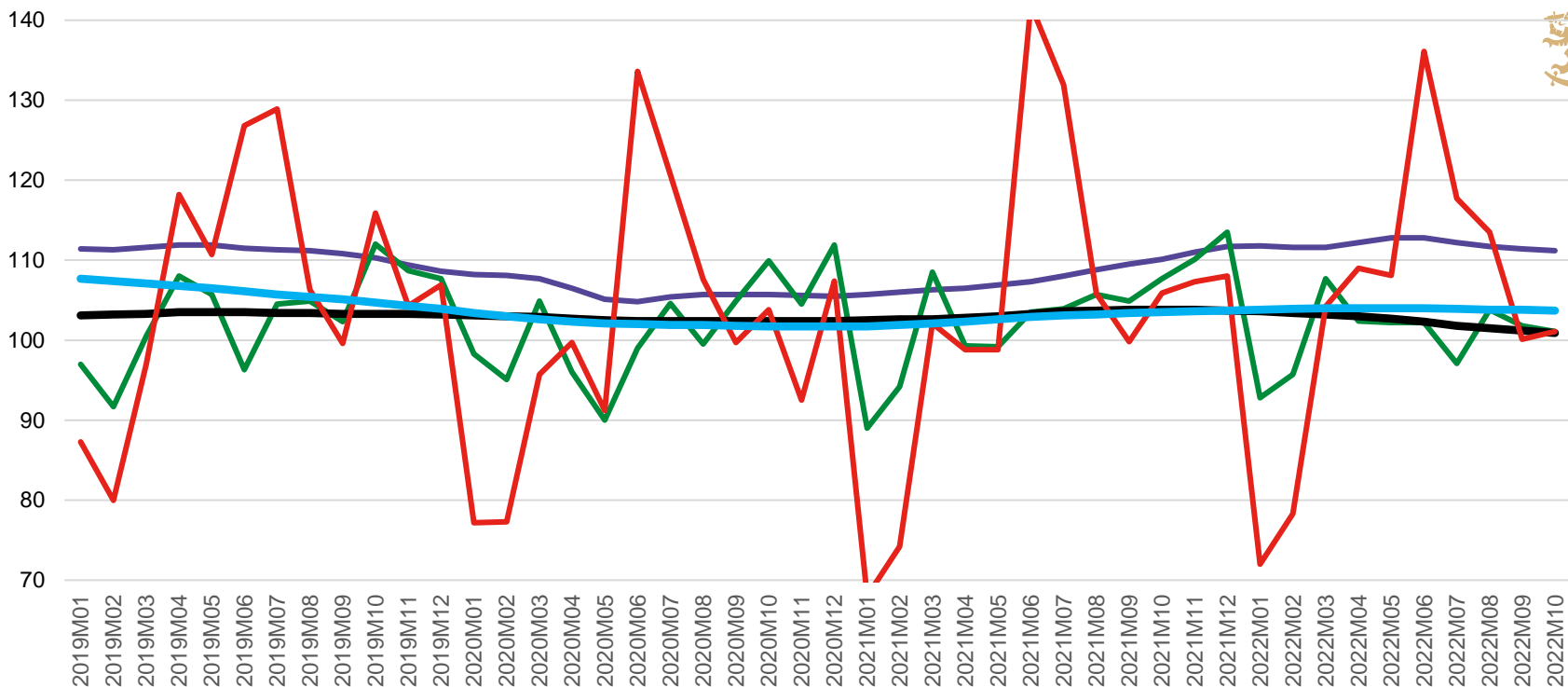

Lähde: Ammattibarometri

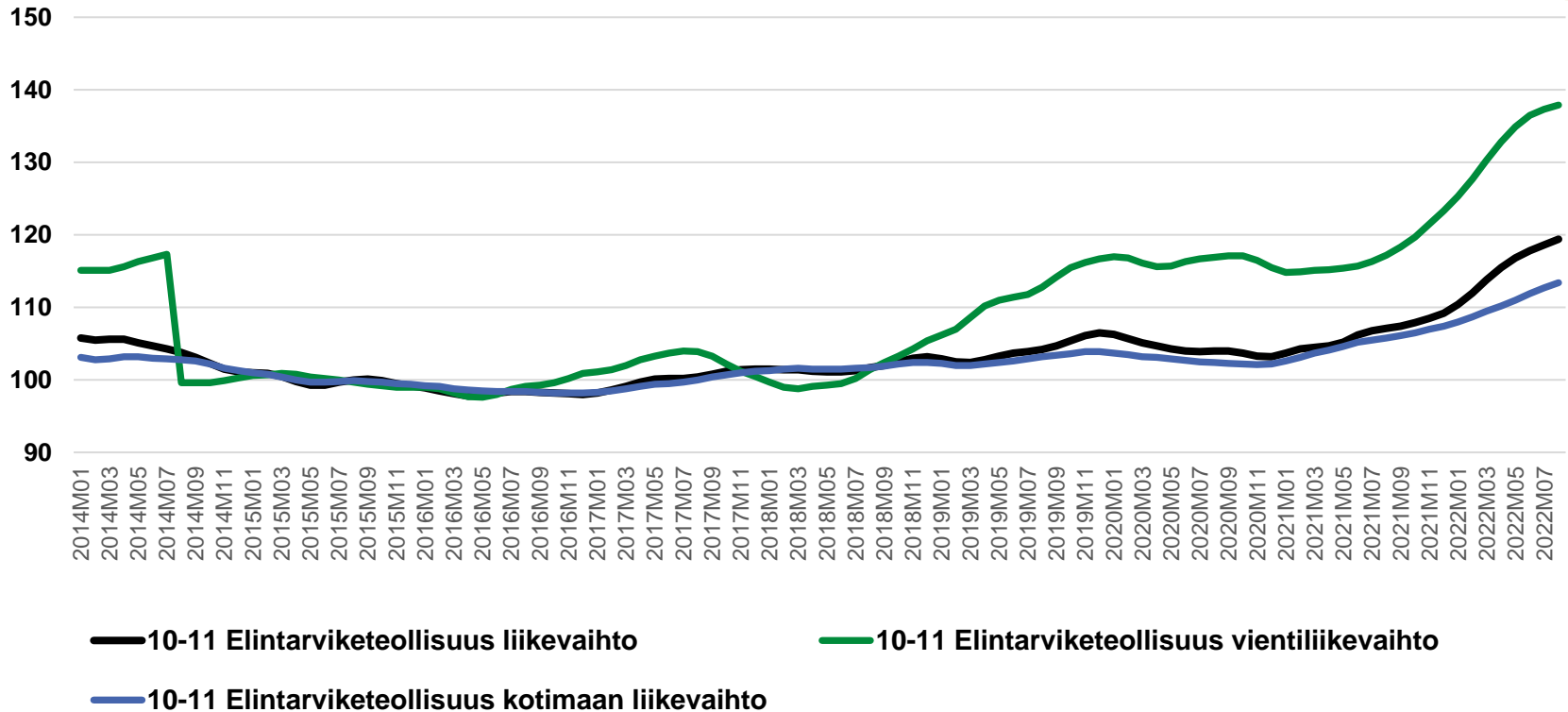
Taloudellinen tilanne

Volyyymi-indeksin kehitystä 2019-10/2022, 2015=100

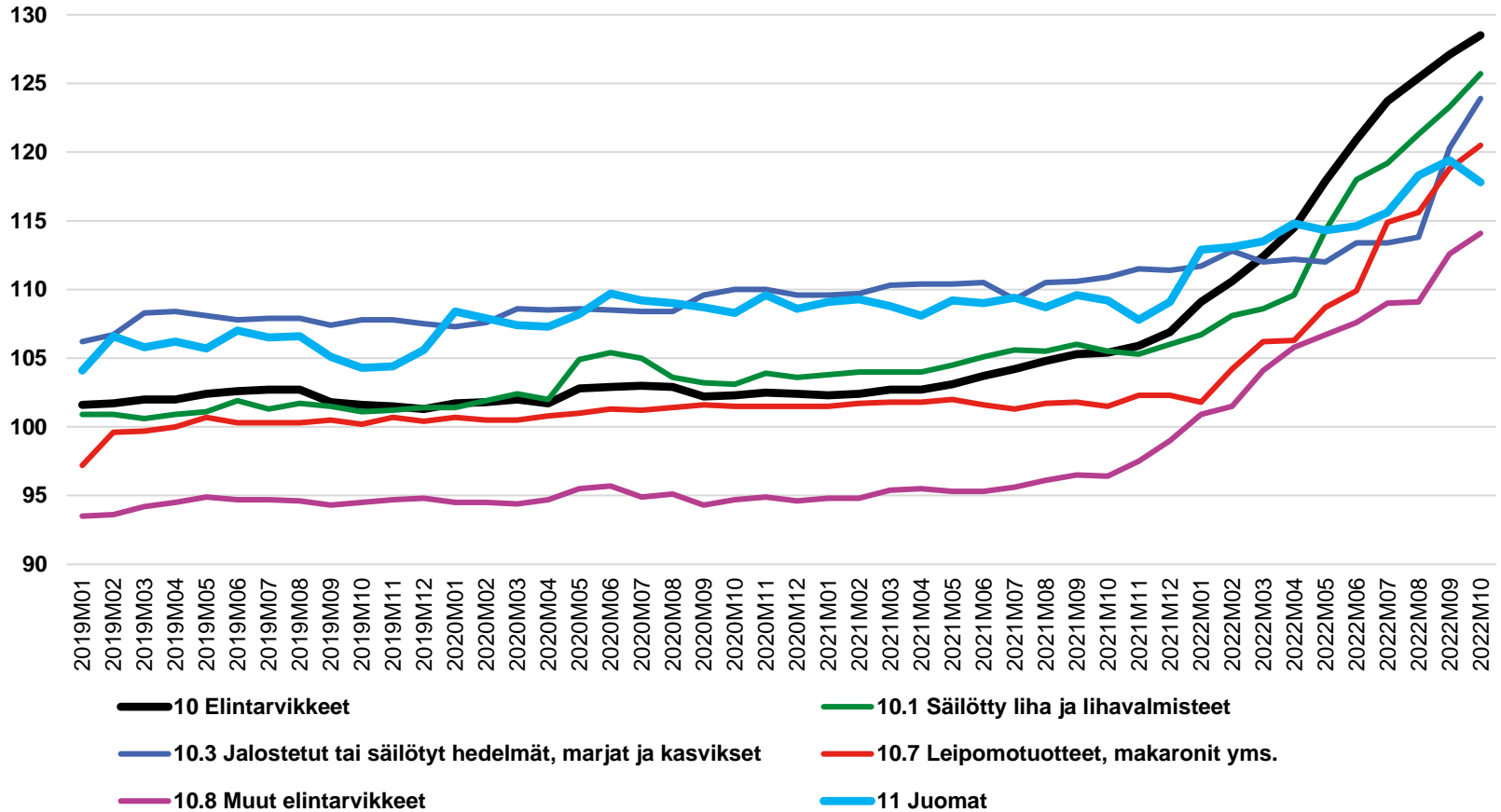

— C Teollisuus pl. Sähkö- ja elektroniikkateollisuus (26-27), trendi — 10 Elintarvikkeiden valmistus, alkuperäinen indeksisarja
— 10 Elintarvikkeiden valmistus, trendi — 11 Juomien valmistus, alkuperäinen indeksisarja
— 11 Juomien valmistus, trendi

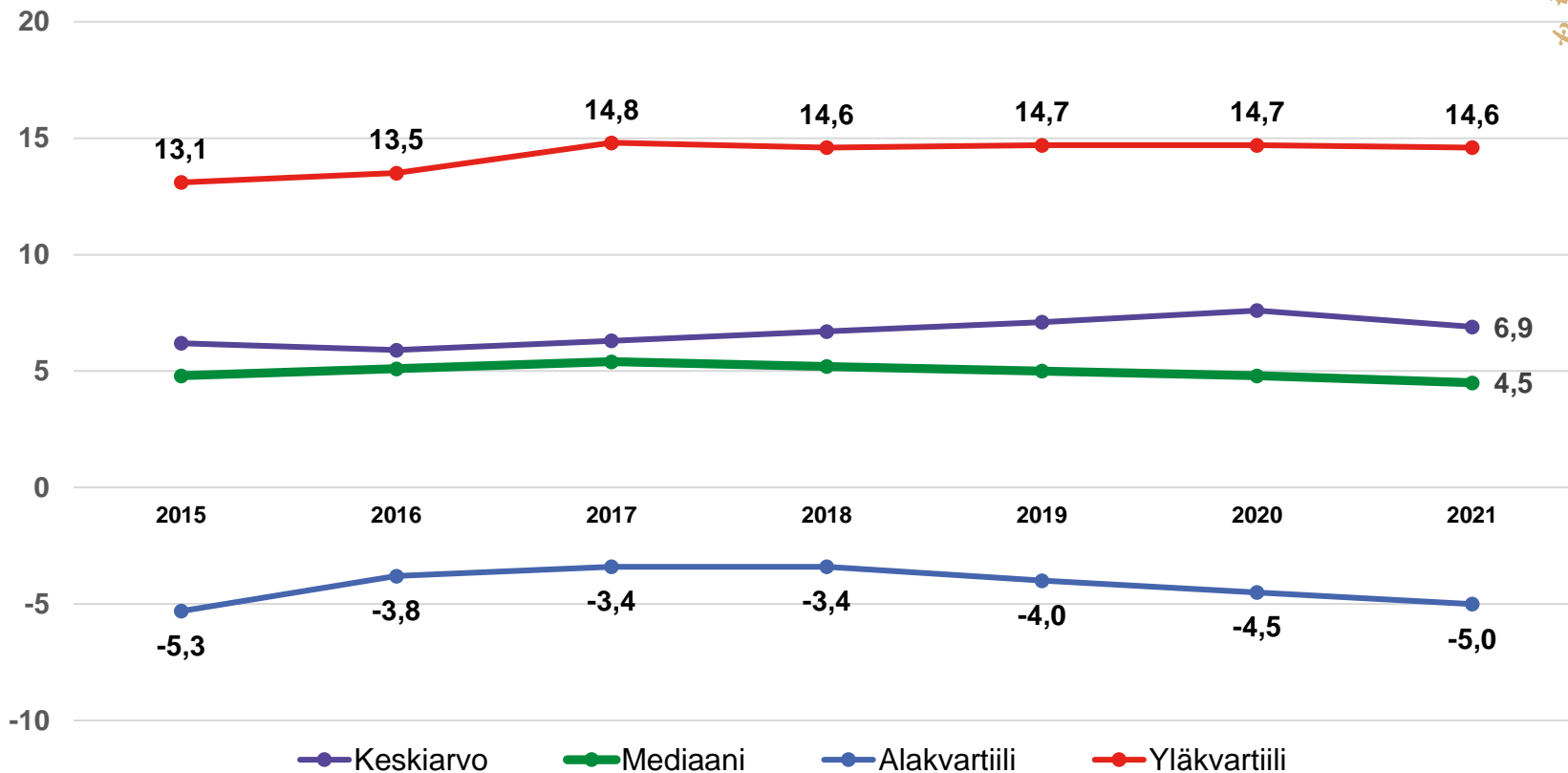
Liikevaihdon indeksikehitystä elintarviketeollisuudessa 2014 - elokuu 2022, 2015 = 100, trendi

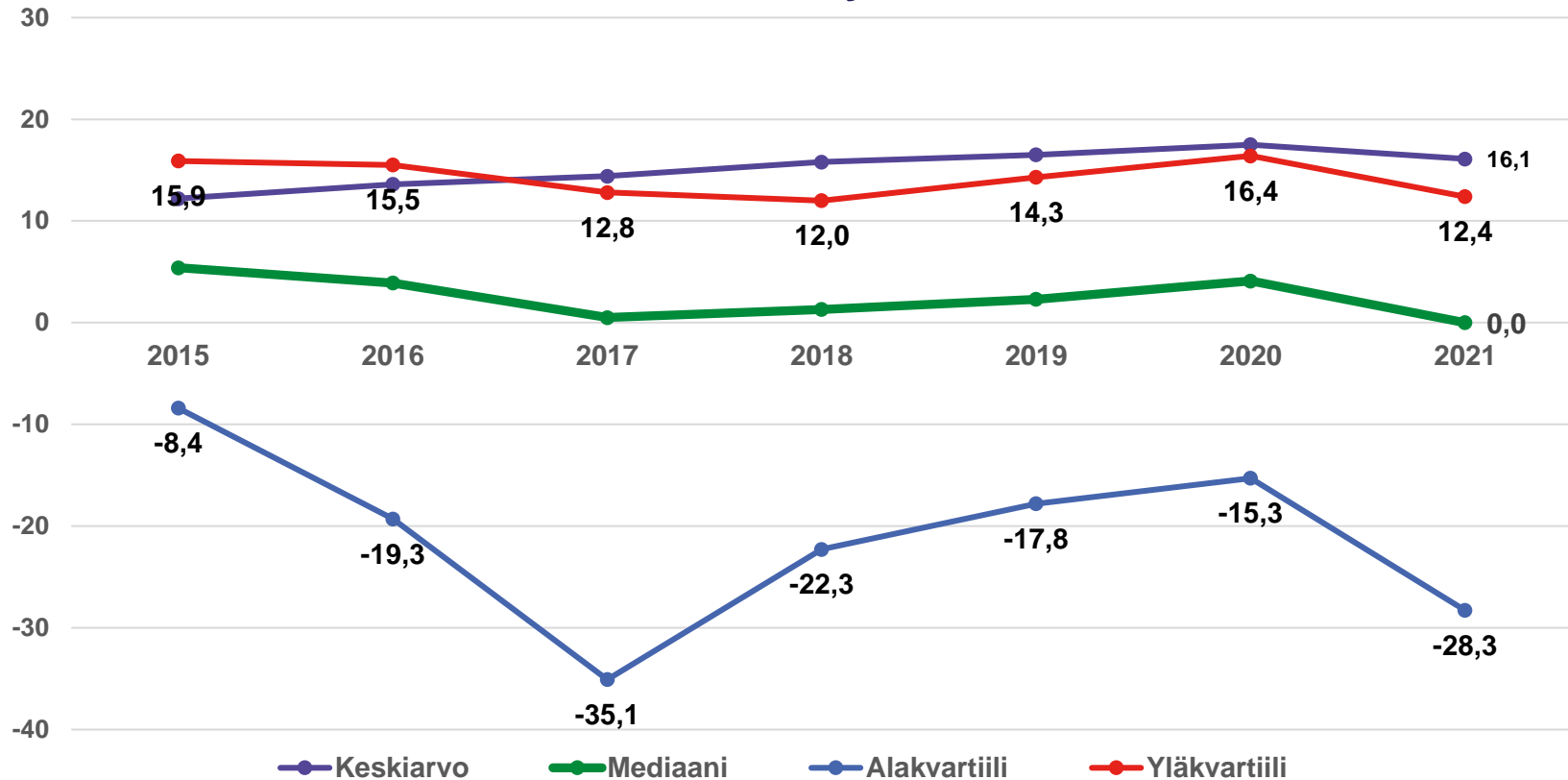
Tuottajahintaindeksin kehitystä 2019 – 10/2022, pisteluku, 2015 = 100

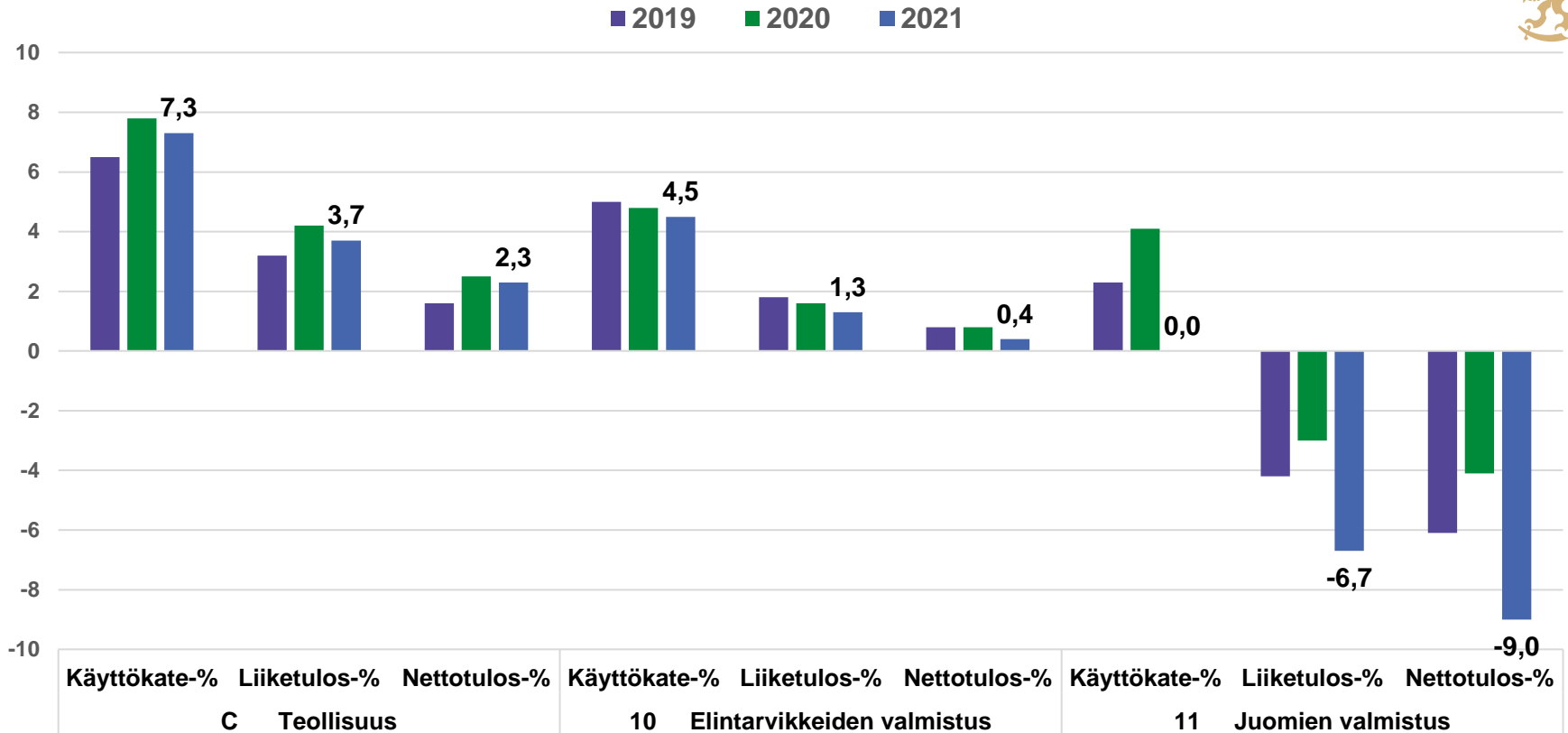
Elintarvikkeiden valmistuksen (TOL 10) käyttökateprosentin kehitystä 2015 - 2021 eri tunnusluvuilla esitettynä

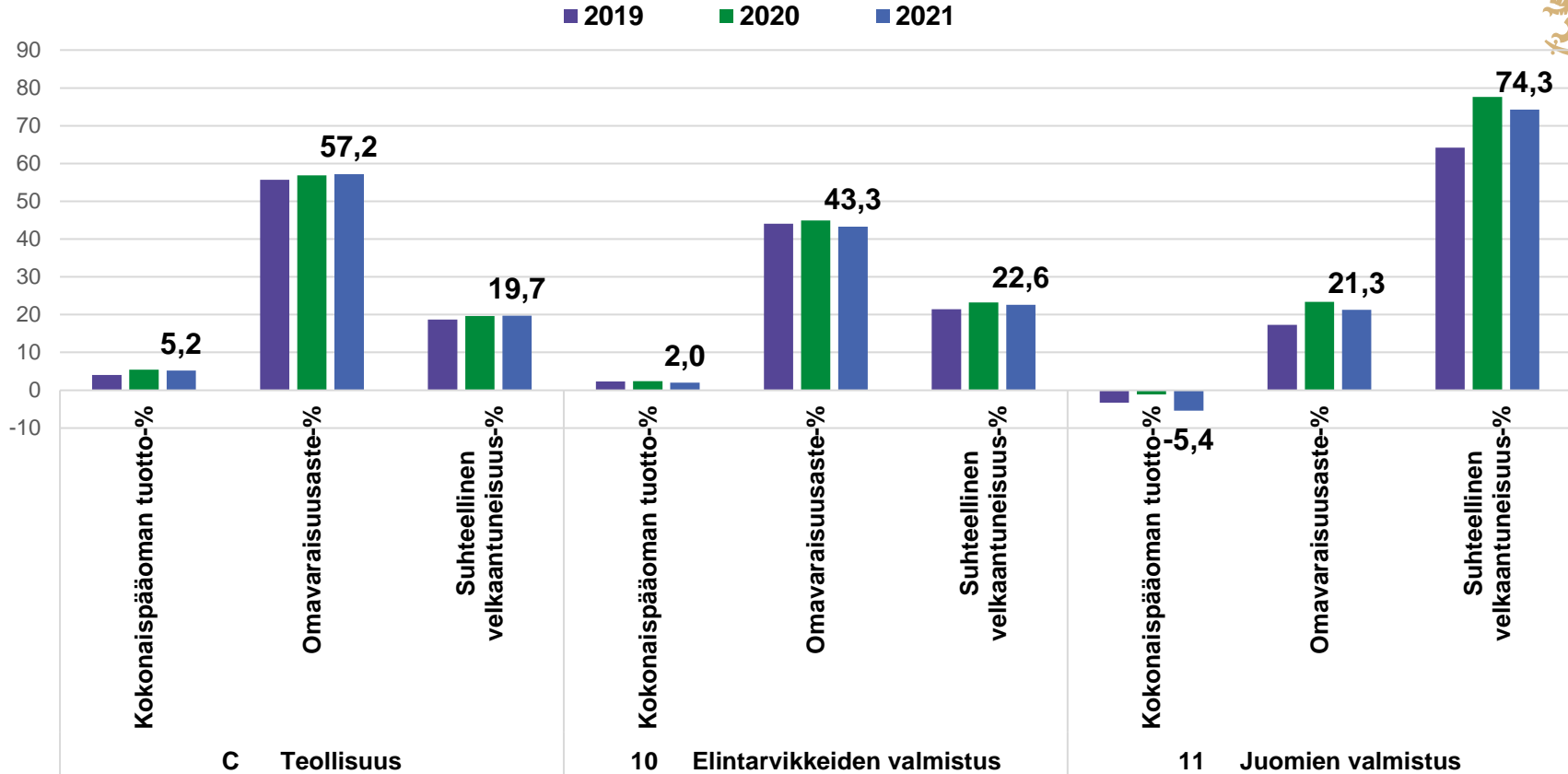
Juomien valmistuksen (TOL 11) käyttökateprosentin kehitystä 2015 - 2021 eri tunnusluvuilla esitettynä

Talouden tunnuslukujen kehitystä 2019 - 2021, %, mediaani

Talouden tunnuslukujen kehitystä 2019 - 2021, %, mediaani

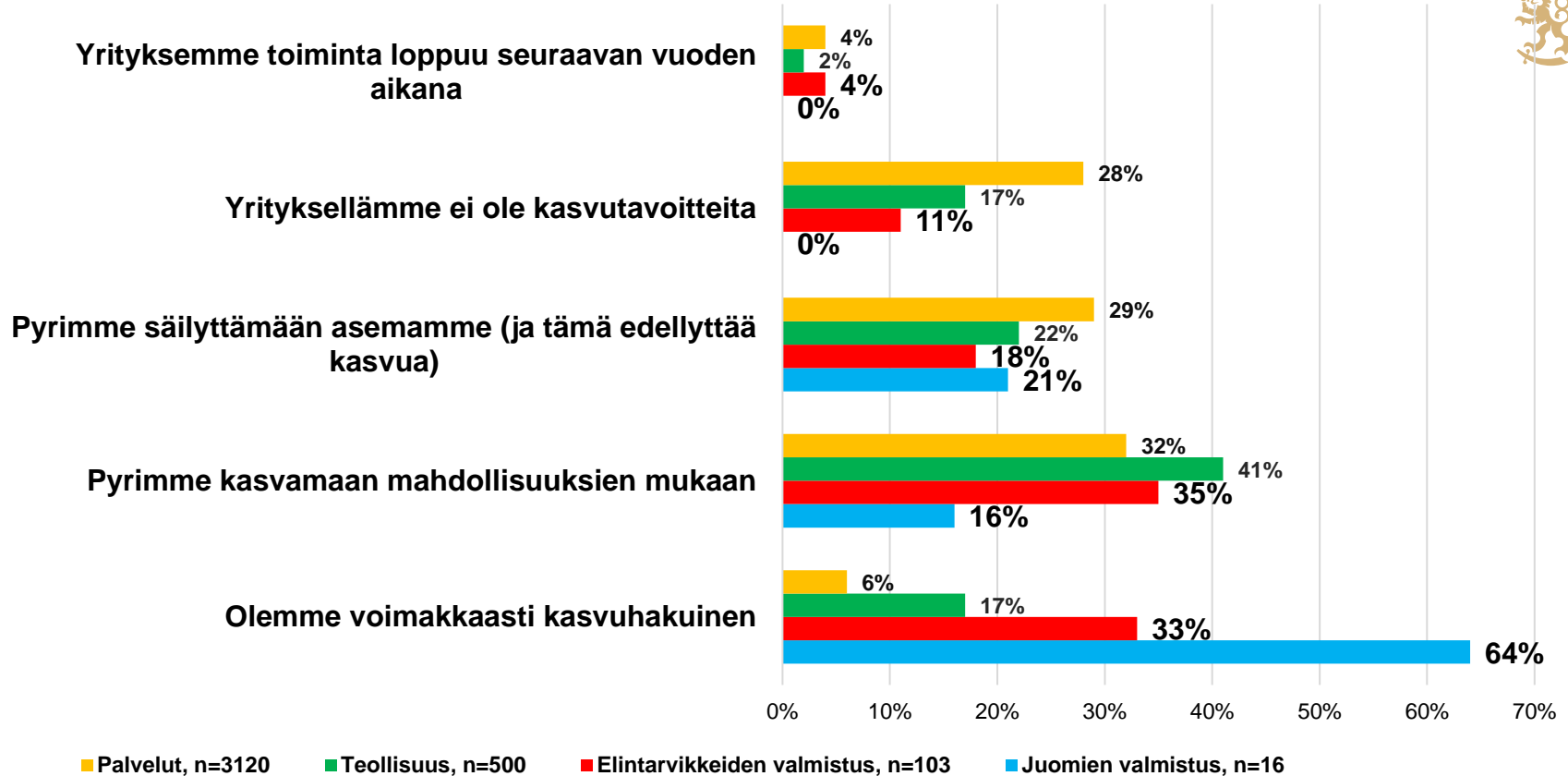

Pk-yritysbarometri 2/2022. Suomen yrittäjät, Finnvera Oyj ja työ- ja elinkeinoministeriö

<u>Vastanneet elintarvikealan pk-yritykset:</u>	n = 103	100 %
Teurastus, lihan käsittely, lihatuotteiden valmistus		
	6	6
Kalan ym. jalostus ja säilöntä		
	6	6
Hedelmien ja kasvien jalostus ja säilöntä		
	12	12
Kasvi- ja eläinöljyjen ja -rasvojen valmistus		
	1	1
Leipomotuotteiden valmistus		
	38	37
Mylly- ja tärkkelystuotteiden valmistus		
	3	3
Muiden elintarvikkeiden valmistus		
	17	17
Eläinruokien valmistus		
	4	4
Juomien valmistus		
	16	16

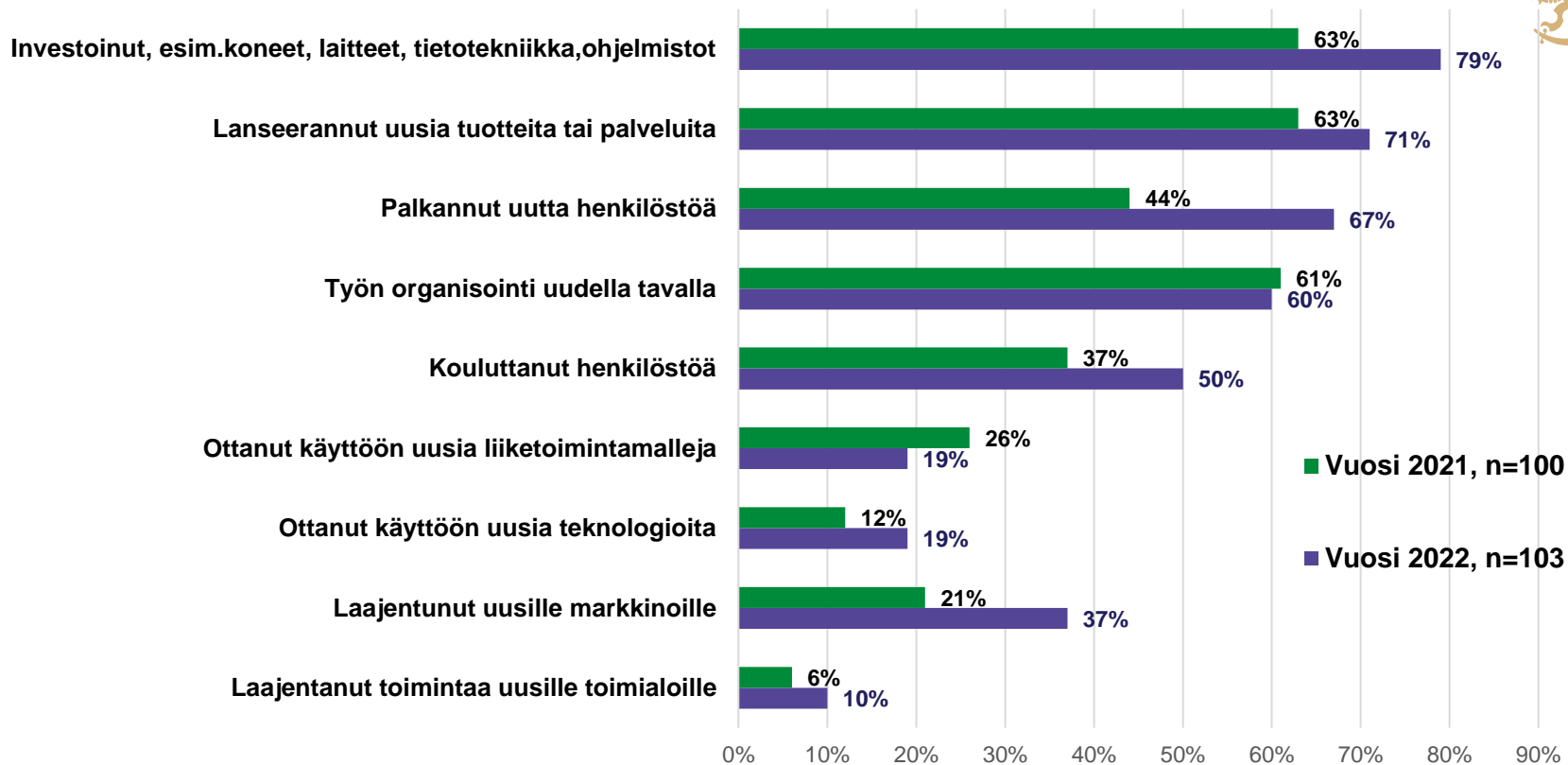

Elintarvikealan pk-yritysten kasvuhakuisuus verrattuna muihin vastaajaryhmiin, %

Uusiutumistoimet elintarvikealan pk-yrityksissä viimeisen vuoden aikana, %

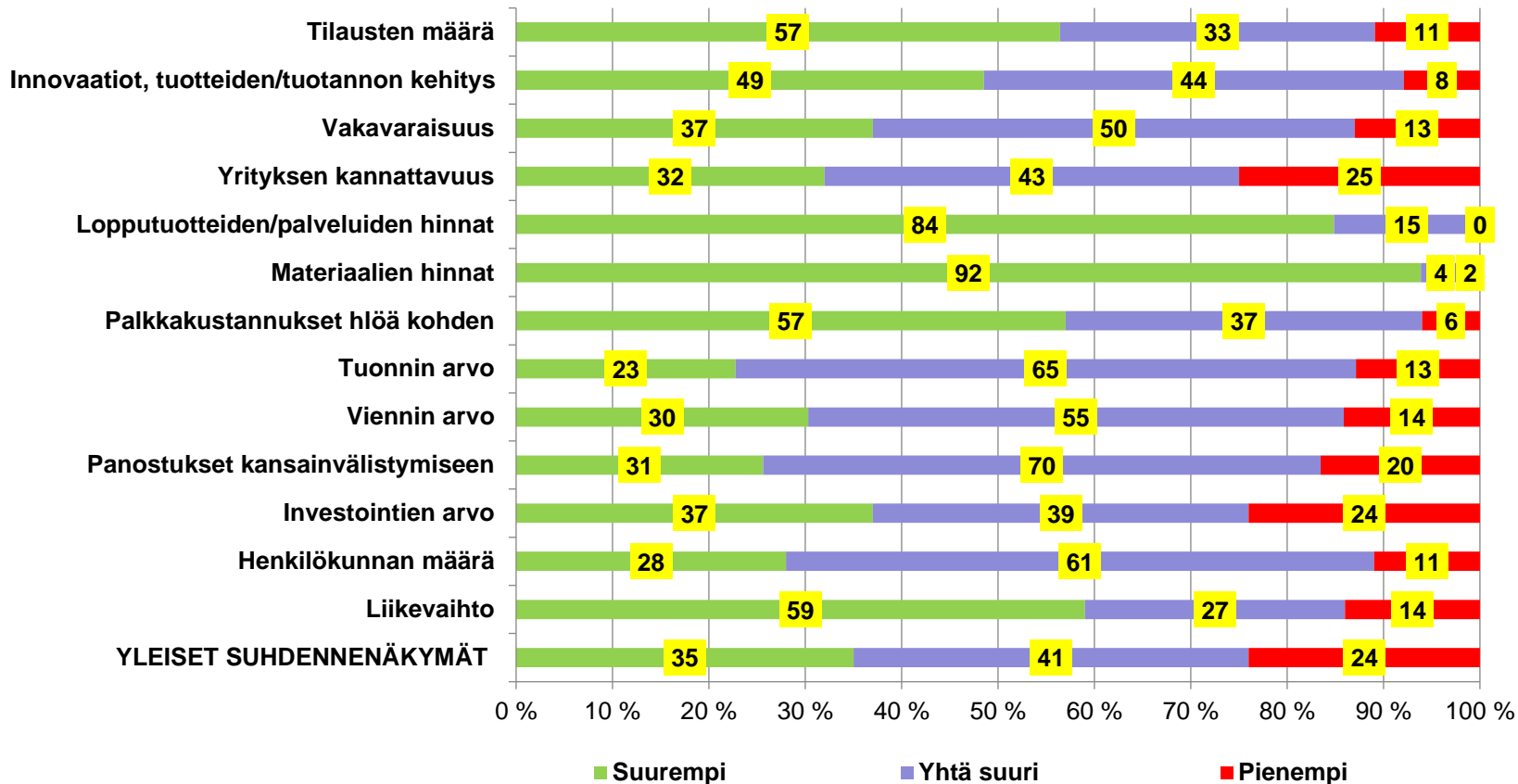
Voinut valita useita vaihtoehtoja

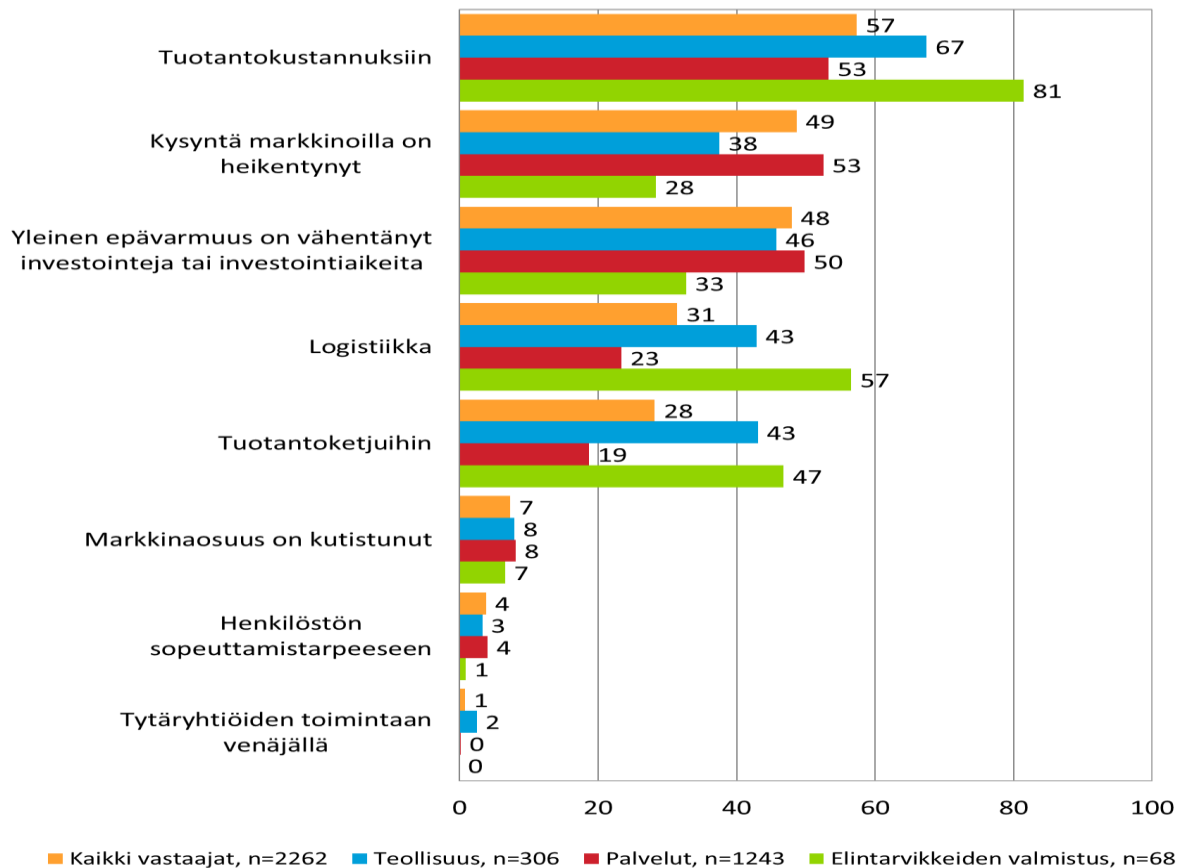
Pk-elintarvikeyritysten kokemat kehittämistarpeet 2021 ja 2022, %

Suhdannenäkymiä tulevan vuoden aikana, %

Ukrainan sodan kielteisiä vaikutuksia liiketoiminnassa kokeneet (65% elintarvikealan pk-yrityksistä)

Vahvuuksia vahventamalla

- Perinteikäs, monipuolinen ja uusiutuva teollisuudenala
- Suhteellisen vakaat markkinat
- Kotimaisuuden arvostus, lähi- ja luomuruoka, sesonkituotteet
- Kuluttajien kiinnostus ruokaan ja uutuuksiin

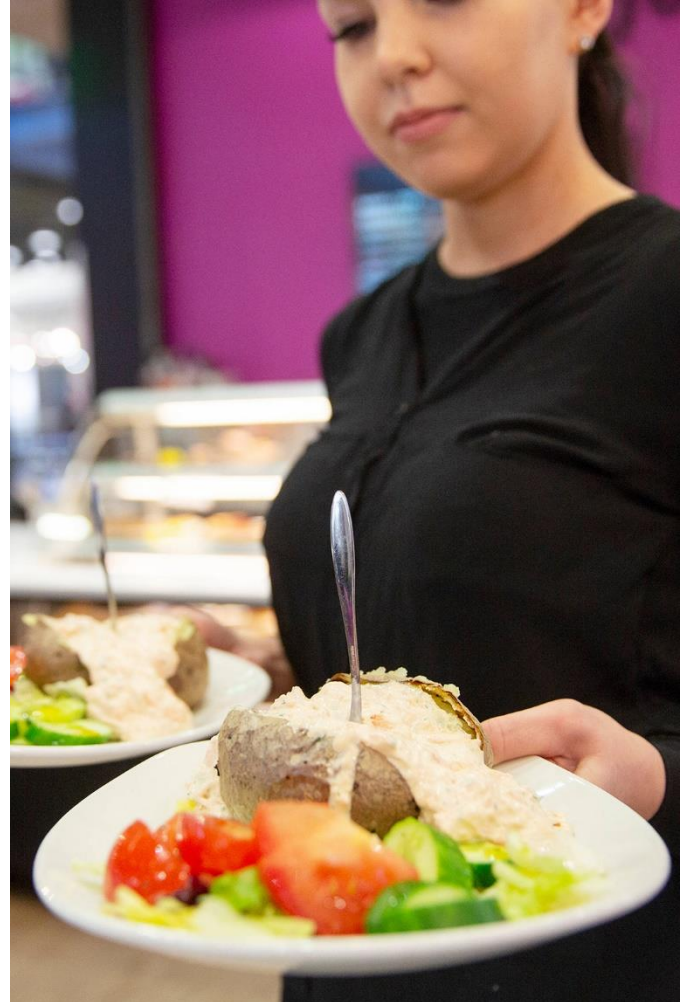
- Rationalisointietu isoissa yrityksissä, käsityöläisetu pienissä
- Ruokaosaaminen, laatu- ja ruokaturvallisuus, **vastuullisuus**
- Ammattitaitoinen henkilöstö, kouluttautumismahdollisuudet
- Työhyvinvointi ja turvallisuuskulttuuri, **riskien hallinta**

- Jatkuva toimintojen kehitys ja uusiutuminen
- Toimivat logistiset järjestelmät
- Raaka-aineiden laatu, puhdas maaperä, ilma ja vesi

Mahdollisuuksia hyödyntämällä

- Muuttuva liiketoimintaympäristö
- Kulutuskäyttäytymisen ja elämäntapojen muutokset
- Vienti ja kansainvälistyminen
- Erikoistuminen, jalostusarvon nosto, lisäarvotuotteet, liiketoimintamallit, kumppanuudet, palvelutaito
- Lähituotannon merkityksen kasvu – kotimaisuuden suosiminen
- Kaupan ja ruokapalveluiden muutokset, monikanavaisuus
- Biotalouden kehittyminen, tuotanto- ja materiaalitehokkuus
- Vahvistuva arvoketjujen, toimialojen ja tutkimusverkoston yhteistyö
- Teknologioiden ja digitaalisuuden kehittyminen, datan hyödynnys
- Trendit, premium-tuotteet, brändäys, vastuullisuus

A top-down view of a red plastic bucket filled with dark red raspberries. The bucket is placed on a ground covered with green grass and brown, fallen leaves. The text "Vieraskynäkirjoitukset" is overlaid in white, bold font across the center of the bucket.

Vieraskynäkirjoitukset

Elintarvikeala – muutosjoustavaa verkostotaloutta – elintarvikealan toimialaraportti 2022

Raporttiin sisältyy:

- **Kohti elintarvikeviennin megaloikkaa – yhteenveto Suomen ruokastrategiasta ja Elintarvikealan tuotanto- vienti- ja markkinapotentiaaliraportista**
 - Head of Food program (Food from Finland) Esa Wrang, Business Finland
 - Erikoistutkija Csaba Jansik, Luonnonvarakeskus
 - Dokumentit ja kuvamateriaalit löytyvät:
[Business Finland - Suomen ruokastrategia \(15.2.2022\)](#)
- **Selvitys luonnontuotteita hyödyntävien alkoholivalmistajien valmiuksista kansainväliseen liiketoimintaan**
 - Projektitutkija Joonas Kemppainen, projektitutkija Markus Raatikainen ja professori Mika Gabrielsson Itä-Suomen yliopisto

Ruokajärjestelmän yhteistyöllä saadaan muutoksia aikaan. Alan rikas tuotetarjonta tuottaa monenlaista ruokailuiloa

Kiitos!

www.tem.fi/toimialapalvelu

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

**BUSINESS
FINLAND**

tukes
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

